

Monumentnummer*: 521802

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 november 2001
Kadaster deel/nr 82940/145

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Brummen	Brummen	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Brummen	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Brummen	G			3607

Omschrijving**

Inleiding

Vrijstaande VILLA Vitihof', met HEKWERK, gebouwd in 1890 voor de Brummense burgemeester P. de Wijs. Het pand is gebouwd in Neo-Renaissancestijl en valt op door het rijk toegepaste pleisterwerk en de rijk geornamenteerde elementen zoals de serres en de luifel van de entree.

De voorname, met een dubbele rij eikebomen beplante Burgemeester de Wijslaan (voorheen Dwars-Allee geheten) vormt de oostelijke grens van het landgoed Klein Engelenburg. De laan maakt deel uit van de negentiende-eeuwse uitbreiding van het dorp Brummen en is aan een zijde bebouwd, met overwegend vrijstaande woonhuizen. Deze huizen kijken uit op het landgoed. De villa wordt omgeven door een tuin met gazons, grindpaden en enkele oude bomen en heeft aan de straatzijde een eenvoudig smeedijzeren HEKWERK met dubbele draaihekken. De villa bevindt zich grotendeels in oorspronkelijke staat. Wel is bij een recente renovatie/restauratie vloerverwarming in het huis aangebracht, waarbij vloeren zijn vervangen alsmede elementen zoals de stucplafonds gedeeltelijk zijn gereconstrueerd. Aan de achterzijde van het pand is ten behoeve van de keuken een nieuwe serre-achtige aanbouw aangebracht.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

VILLA van twee bouwlagen, een kelder en een zolderverdieping op een samengesteld grondplan. Het samengestelde, deels afgeplatte schilddak is belegd met gesmoorde, platte Friese pannen. In de dakschilden bevinden zich enkele in Neo-Renaissancetrant uitgevoerde dakkapellen en enkele niet-oorspronkelijke dakvensters. De afwatering vindt plaats via een geprofileerde bakgoot, die langs de voorgevel klossen bezit, maar halverwege de zijgevels overgaat in een meer eenvoudige dakgoot. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen, gemetseld in kruisverband en hebben een hoge sokkelzone die aan de voorgevel deels van siermetselwerk is voorzien. Binnen de gevels is veelvuldig pleisterwerk toegepast, onder andere in de vorm van hoekpilasters en speklagen, die aan de voorgevel voorzien zijn van diamantkoppen. Voorts bevinden zich gepleisterde waterlijsten ter hoogte van de onderdorpels van de vensters en geven brede cordonlijsten de scheidingen der verdiepingen aan. Overwegend is het T-schuifvenster (eerste bouwlaag) toegepast en het stolpvenster met bovenlicht (verdieping). Deze vensters worden aan de bovenzijde overwegend afgesloten met een gemetselde segmentboog, voorzien van gepleisterde sluit- en aanzetstenen en met diepliggende boogtrommels voorzien van siermetselwerk. Aan de voorgevel zijn deze boogafsluitingen aanzienlijk rijker uitgevoerd, met sluitstenen in de vorm van saterskoppen en met kleine diamantkoppen tussen het siermetselwerk van de boogtrommels. De gevels worden onder de bakgoot afgesloten met een omlopend gootfries, dat aan de voorgevel is voorzien van siermetselwerk met diamantkoppen als reeds beschreven. De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL bestaat rechts uit een vooruitspringend gevelpartij met boven elkaar een enkelruits schuifvenster en een stolpvenster, zoals reeds beschreven. Het venster in de eerste bouwlaag bezit onder de segmentboog nog een door geornamenteerde consoles gedragen hoofdgestel. Het venster op de verdieping heeft een volledig gepleisterde korfboog. In de hoek van de twee gevelpartijen leiden drie hardstenen treden naar de entree. Deze bezit een in uitbundige Neo-Renaissancetrant geornamenteerde luifel, met een draagconstructie bestaande uit een geornamenteerde stijl en diagonaal geplaatste schoren. Het lessenaarsdak is voorzien van een driehoekig dakvenster en wordt bedekt door leien. De paneeldeur heeft een venster achter traliewerk. Links van de entree is op een speklaag de naam van de villa aangebracht. In de eerste bouwlaag bevindt zich een stolpvenster zoals beschreven en op de verdieping een balkon, met een zwaar geornamenteerde draagconstructie en balustrade. Het balkon is een reconstructie van het origineel. De dubbele balkondeur onder enkelruits bovenlicht wordt afgesloten door een geornamenteerde boog zoals beschreven. In de beide voorschilden bevindt zich een dakkapel met vierruits stolpvenster. De rechter kapel heeft pilasters met wangen en een fronton onder zadeldak en de soortgelijke maar kleinere dakkapel links wordt bekroond door een inzwenkende vierzijdige spits. Tegen de RECHTER ZIJGEVEL is links een houten serre onder lessenaarsdak gebouwd. De serre is opgebouwd uit een lage, dichte borstwering met casementen en hierboven vensters, waaronder meerruits rondboogvormig afgesloten vensters. De serre bezit een niet-oorspronkelijke deur. Geheel rechts in de gevel bevindt zich een enkelruits schuifraam met 12-ruits bovenlicht onder een rondboog. Op de verdieping bevindt zich in dezelfde verticale as eenzelfde smal venster, nu zonder roeden in het bovenlicht. Uiterst links bevindt zich een venster zoals reeds beschreven. In het dakschild bevindt zich naast enkele niet-oorspronkelijke dakramen, een originele dakkapel met pilasters en fronton zoals reeds beschreven. De LINKER ZIJGEVEL heeft ongeveer in het midden een iets vooruitspringende risaliet waarin in de eerste bouwlaag de sobere zij-ingang naast een venster met tralies is aangebracht. Ten behoeve van het trappenhuis bevindt zich hierboven over twee bouwlagen een rondbogig afgesloten vensterpartij. Deze partij bestaat uit een rondbogig tweelichtsvenster in de onderste zone en erboven een raam eindigend in een driepas. Het venster is voorzien van houten kozijnen en volledig gevuld met glas-in-lood. Het risaliet wordt aan de linkerzijde geflankeerd door een verticale reeks van vier kleine vensters achter tralies, ten behoeve van de toiletruimten. Links bevindt zich een ondiepe houten serre met dichte onderpanelen en dubbele paneeldeuren. Rechts een zesruits schuifvenster voorzien van opgeklampte luiken. Op de verdieping bevinden zich links en rechts van het risaliet een blind venster, segmentboogvormig afgesloten. De ACHTERGEVEL bestaat uit een vooruitspringend rechter partij met een niet-oorspronkelijke, in stijl met de andere serres uitgevoerde uitbouw. In de linker gevelpartij bevindt zich een oorspronkelijke serre, zoals beschreven in de rechter zijgevel, met langs de dakrand een oorspronkelijke druppellijst. Op de verdieping bevinden zich in de rechter

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gevelpartij een T-schuifvenster met persiënnes en in de linker gevelpartij een smaller schuifvenster met persiënnes. Voorts bevindt zich boven de linker serre een eenvoudig houten balkon met dubbele balkondeuren onder een enkelruits bovenlicht. De indeling van het INTERIEUR is grotendeels in oorspronkelijke staat en bestaat uit een ruime kelderverdieping en een begane grond met kamers-en-suite in de rechter beuk. Op de verdieping bevinden zich slaapvertrekken. Het pand bezit nog vele oorspronkelijke en waardevolle interieurelementen zoals een marmeren vloer en plinten in de gang en gehoute, gepaneelde binnendeuren met gehoute kozijnen. De deur van het tochtportaal heeft een bijzonder rijk uitgewerkte omlijsting in de vorm van pilasters die een hoofdgestel dragen. Op dit hoofdgestel bevindt zich een renaissancepoortje met driehoekig fronton, dat de omlijsting vormt voor een rondbogig afgesloten bovenlicht gevuld met glas-in-lood. De houten bordestrap bezit een in Neo-Renaissancetrant geornamenteerde trappaal. In de hal bevinden zich voorts geornamenteerde balkconsoles en in de kamers-en-suite, deels gereconstrueerde, stucplafonds. In de woon- en slaapvertrekken bevinden zich zowel marmeren als houten schoorsteenmantels, waarvan enkele voorzien zijn van tegelwerk.

De tuin wordt aan de straatzijde begrensd door een eenvoudig smeedijzeren HEKWERK met dubbele draaihekken.

Waardering

Vrijstaande VILLA met HEKWERK gebouwd in opdracht van burgemeester P. De Wijs in 1890

- Van architectuurhistorische waarde als gaaf en goed voorbeeld van een villa uit het einde van de vorige eeuw, gebouwd in een rijke Neo-Renaissancestijl. De villa valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten in in- en exterieur, zoals het gevarieerde materiaalgebruik en de rijke ornamentiek (onder andere een rijk gedetailleerd balkon en luifel).
- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van de oostelijke straatwand van de Burgemeester de Wijslaan, die is bebouwd met voornamelijk villa's en een onderdeel is van de negentiende-eeuwse uitbreiding van het dorp Brummen. De villa speelt hier door zijn verschijningsvorm (het is de meest rijk uitgevoerde villa) een beeldbepalende rol.
- Van cultuurhistorische waarde als goed typologisch voorbeeld van een laat negentiende eeuwse woonhuis, gebouwd voor een welgestelde familie in een Nederlands dorp. Deze bestemming is afleesbaar aan de rijk uitgevoerde gevels van het pand en aan de interne structuur van het huis, die grote woonvertrekken bevat, ruime kelderruimten en ruim opgezette slaapvertrekken.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument